

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, 6.9.2000
KOM(2000) 497 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG
EUROPA-PARLAMENTET**

**MED HENBLIK PÅ FORBEREDELSE AF DET FJERDE MØDE MELLEM
UDENRIGSMINISTRENE I EURO-MIDDELHAVSOMRÅDET**

“STYRKELSE AF BARCELONA-PROCESSEN”

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

MED HENBLIK PÅ FORBEREDELSE AF DET FJERDE MØDE MELLEM UDENRIGSMINISTRENE I EURO-MIDDELHAVSOMRÅDET

“STYRKELSE AF BARCELONA-PROCESSEN”

INDLEDNING

EU's relationer med landene syd og øst for Middelhavet er baseret på en tilnærmelsespolitik, som afspejler regionens politiske og strategiske betydning for EU, som rækker langt ud over handels- og bistandsprogrammer. Barcelona-processen sigter mod at give fuldt udtryk for EU's historiske og politiske bånd til Middelhavsregionen.

Barcelona-processen, som blev igangsat i 1995, er et sæt af regionale rammer, som bringer parterne sammen på både politisk og teknisk plan for at fremme deres fælles interesser. Den bygger på de forskellige middelhavspolitikker, som EU har udformet siden 1960'erne, men var samtidig udtryk for en ny udvikling i den forstand, at den for første gang skabte nogle rammer for de strategiske relationer, der rakte ud over traditionelle områder som handel og bistandssamarbejde. Den er et udtryk for EU's ønske om at samarbejde med sine partnere og undgå de tidligere situationer, hvor EU kom med forslag, og dens middelhavspartnere enten accepterede eller forkastede dem.

Denne multilaterale proces understøttes af et net af bilaterale relationer mellem hvert partnerland og EU, som kommer til udtryk i associeringsaftalerne. Barcelona-processens fulde potentiale kan kun opnås inden for rammerne af omfattende bilaterale aftaler i en bredere regional sammenhæng, der omfatter politisk, økonomisk, socialt og kulturelt samarbejde.

De tre hovedmål med EU's middelhavspolitik fremgår af Barcelona-erklæringen¹ og i den fælles strategi, der blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Feira i juni 2000. De kan kort sammenfattes på følgende måde:

- Skabelse af et område med fred og stabilitet baseret på grundlæggende principper, herunder respekten for menneskerettighederne og demokrati.
- Skabelse af et område, hvor velstanden deles, ved at der gradvis skabes fri handel mellem EU og dens partnere og blandt partnerne selv med udsigt til oprettelsen af et større frihandelsområde i Euro-Middelhavsregionen i 2010. Denne proces ledsages af betydelig økonomisk støtte fra EU til den økonomisk overgang og til at hjælpe partnerne med at tage de sociale og økonomiske udfordringer op, som følger med overgangen.

¹ Barcelona-erklæringen blev vedtaget på udenrigsministrenes Euro-Middelhavskonference den 27.-28. november 1995.

- Forbedring af den gensidige forståelse mellem regionens folkeslag og udvikling af et aktivt civilt samfund.

Begrebet "regional integration" går hånd i hånd med begrebet økonomisk overgang. Udtrykt makroøkonomisk betyder det, at der er gjort betydelige fremskridt, eftersom næsten alle middelhavspartnerne nu har rettet op på deres ubalancer. Ligeledes har der siden 1992 fundet en åbning sted af deres handel, og deres eksport og import har udviklet sig i et hurtigere tempo end deres BNP. Men disse fremskridt er utilstrækkelige og skrøbelige. Dette skyldes et snævert beskatningsgrundlag, mangelen på diversificering og konkurrenceevne fra den specialisering, der hidtil er udviklet, den stive opdeling af arbejdsmarkedet og mere generelt den utilstrækkelige liberalisering af deres økonomiske system. Middelhavspartnerne har i høj grad brug for en mere dynamisk vækst, som de kun vil kunne realisere, hvis de vælger at følge en dobbelt strategi: en fremskyndelse af reformerne i retning af en dyb integrering med EU og en tilpasning til den nye økonomis realiteter.

Hvad handelen angår sender partnerne samlet set omkring 51% af deres eksport til EU og modtager 53% af deres import herfra. Der kan her konstateres en svaghed i middelhavslandenes produktionsgrundlag. Også de svage udenlandske direkte investeringer giver anledning til bekymring. Middelhavspartnerens ubetydelige andel (5%) af de udenlandske direkte investeringer, til tilflyder udviklingslandene, er et fingerpeg om, at investorerne generelt endnu ikke finder middelhavspartnerne tilstrækkeligt attraktive.

PRÆSTEREDE RESULTATER TIL DATO

I de fem år, der er gået siden Barcelona-erklæringen er der skabt partnerskabsfølelse mellem EU og dens middelhavspartnere. Til trods for opgange og nedgange i fredsprocessen i Mellemøsten har alle partnerne deltaget i processen, og den er det eneste forum, hvor Israel, Syrien og Libanon mødes på ministerniveau. Der er opbygget mange nye regionale netværker (såsom handelskamre, industrisammenslutninger, institutter for udenrigspolitik, institutter for økonomisk politik), som bringer folk sammen om et samarbejde frem mod fælles mål. Der er indgået associeringsaftaler med Tunesien, Marokko, Israel og Den Palæstinensiske myndighed, og aftalen med Jordan er ved at blive ratificeret. De fleste af partnerne er gået i gang med ambitiøse økonomiske overgangsprogrammer, som er nødvendige for at fremme udviklingen i den private sektor og for at hjælpe med at få gang i investeringerne. EU har mobiliseret over 9 mia. EUR i gavebistand og lån til støtte for denne proces. De regionale programmer har bragt repræsentanter for det civile samfund sammen, især inden for det kulturelle område, hvilket bidrager til at øge den gensidige forståelse.

Bilag I giver et overblik over de aktiviteter, der er igangsat i perioden 1995-1999.

VANSKELIGHEDER UNDERVEJS

I betragtning af den ambitiøse målsætning for Barcelona-processen har der uvægerligt været nogle problemer:

- Vanskelighederne i fredsprocessen i Mellemøsten har bremset udviklingen og begrænset udviklingen af et fuldt regionalt samarbejde. Ikke blot er landene i regionen meget forskellige hvad angår politiske systemer og økonomisk udvikling, men nogle er mere påvirkede af udviklingen i fredsprocessen end andre. Viljen til at samarbejde mere aktivt med naboerne har været begrænset på grund af de politiske hensyn i fredsprocessen.

- Forhandlingerne om og ratificeringen af associeringsaftalerne er foregået i et langsommere tempo end forventet.
- Partnerskabsfølelsen har ikke ført til en tilstrækkelig oprigtig og alvorlig dialog om sådanne spørgsmål som menneskerettigheder, bekæmpelse af terrorisme eller migration. EU's menneskeretspolitik i regionen har ikke været konsekvent. Den traditionelle tilgang fra EU's side med hensyn til et konstruktivt forsvar for menneskerettighederne og støtte til aktivister i det civile samfund har ikke fundet støtte hos de lokale regeringer. Der må gøres mere for at fremme respekten for de universelle menneskerettigheder.
- Nogle partnere har været tilbageholdende med at fremskynde den økonomiske overgangsproces og at indføre de reformer, der er nødvendige for at imødekomme de forpligtelser, der er indeholdt i associeringsaftalerne. Associeringsaftalerne kan ikke være en erstatning for indenlandske reformbestrebelse. De to processer supplerer og styrker hinanden.
- Handelen mellem middelhavspartnerne (syd-syd-handelen) er ikke øget fra et i forvejen lavt udgangspunkt. EU's investeringer i området er stadig begrænsede og ligger et godt stykke under investeringsstrømmene til andre dele af verden. En del af problemet skyldes forskelligartede regler, manglende oprindelseskumulering, uhensigtsmæssig fysisk og administrativ infrastruktur og mangelen på gennemsigtige retlige og økonomiske rammer for erhvervslivet. I nogle lande har offentlige selskaber modsat sig den omstrukturering, der er nødvendig for at konkurrere på mere åbne markeder, og andre interessegrupper har trukket mere vidtgående reformer i langdrag. Associeringsaftalerne indeholder tilbud, ikke garantier, og det er kun lande, der er rede til at modernisere og åbne op for deres økonomier, der kan høste de fulde fordele.
- Gennemførelse af MEDA-programmet er blevet hæmmet af komplicerede procedurer både i EF og i partnerlandene. Selv om der er lagt fornyet vægt på struktur- og sektortilpasning for at hjælpe regeringerne med at presse på med økonomiske og sociale reformer, har der ofte været problemer med at få aftalerne endeligt gennemført eller med at opfylde betingelserne på grund af tøvende reformer.
- På trods af at der er opmærksomhed omkring Barcelona-processen på politisk plan, er der en utilstrækkelig opmærksomhed omkring muligheder og fordele ved processen i samfundet som helhed.

BEHOVET FOR AT STYRKE BARCELONA-PROCESSEN

Ud fra en erkendelse af den strategiske betydning af deres relationer, viser alle partnerne vilje til at bidrage til en yderligere udvikling af processen. Når man gør status over de første fem år, ser man, at den grundlæggende tilgang og hovedinstrumenterne stadig er relevante. Kommissionen finder, at den globale og omfattende tilgang, som man blev enig om i Barcelona, er den eneste måde, hvorpå man kan undgå tidligere tiders stagnation, og at man bør fortsætte ad den vej frem. Imidlertid er der behov for at drage en række erfaringer fra den indledende periode og styrke processen i flere vigtige henseender.

Ved flere lejligheder har Rådet opfordret til en yderligere styrkelse af Euro-Middelhavs-partnerskabet. Så sent som i maj 2000 mødtes udenrigsministrene fra Euro-Middelhavs-regionen uformelt for at tage processen op til fornyet overvejelse og komme med ideer til, hvordan den kan føres videre. På mødet i juni i Det Europæiske Råd i Feira blev der vedtaget

en fælles EU-strategi over for Middelhavsområdet, der skal være ledetråden i Unionens politikker og aktiviteter i forbindelse med udviklingen af Euro-Middelhavspartnerskabet, som det blev skabt ved hjælp af Barcelona-erklæringen.

Denne meddelelse ser på de første fem års erfaringer med Barcelona-processen og stiller specifikke forslag til at føre processen videre på en række områder, hvor man er stødt på vanskeligheder.

DISPONIBLE INSTRUMENTER

Til opfyldelse af de tre vigtigste mål i sin middelhavspolitik har EU en række forskellige bestående og potentielle instrumenter.

- Bilaterale associeringsaftaler, som indeholder bestemmelser om politisk dialog, frihandel mellem hver partner og EU, som skal indføres i løbet af en overgangsperiode, finansielt og andre former for samarbejde
- MEDA-programmet, hvorigennem der ydes finansiell støtte til associeringsaftalernes målsætninger via bilateral og national bistand og via regionale programmer. Dette omfatter passende former for faglig bistand til tilpasning af de retlige og forskriftsmæssige systemer
- De 27 partners Euro-Middelhavsudvalg, som følger med i alle aspekter af processen, tillige med regelmæssige møder mellem højtstående embedsmænd om politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål
- En fremtidig Euro-Middelhavspagt for fred og stabilitet, for hvilken der blev aftalt retningslinjer på udenrigsministerkonferencen i Stuttgart i 1999.

De institutionelle rammer, inden for hvilke disse instrumenter anvendes, skal tages op til fornyet overvejelse og tilpasses "styrkelsesprocessen".

Meddelelsen undersøger nogle af de hovedspørgsmål, som opstår i relation til anvendelsen af disse politiske instrumenter, som hvert især på forskellig måde tjener til at understøtte de tre emner i Barcelona-processen.

a) **Associeringsaftaler**

- (i) **Indgåelse af de manglende associeringsaftaler – behovet for at fremskynde forhandlingerne, undertegnelsen og ratificeringen:** Fire associeringsaftaler mangler stadig at blive undertegnet. Forhandlingerne med Egypten blev afsluttet i juni 1999, men den egyptiske regering er endnu ikke parat til undertegnelsen. Forhandlingerne med Libanon, Syrien og Algeriet skrider kun langsomt frem. Som erfaringerne med Tunesien, Marokko, Israel og Den Palæstinensiske Myndighed viser, bringer ikrafttrædelsen af associeringsaftalerne betydelige fordele. Desuden kan målet med hensyn til frihandel i Euro-Middelhavsområdet ikke realiseres, før alle aftalerne er trådt i kraft. Det er derfor vigtigt at fremskynde indgåelsen af de resterende aftaler.

Kommissionen opfordrer Egypten til at undertegne associeringsaftalen og Libanon, Syrien og Algeriet til at samarbejde med EU om at fremskynde forhandlingerne med henblik på at indgå disse aftaler senest i juni 2001, men erkender, at dette vil kræve en stor indsats fra alle sider.

Erfaringerne har vist, at medlemsstaternes ratificering også kan være en langsom proces (for tiden sjældent mindre end fire år).

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at tage skridt til at fremskynde ratificeringen af aftalen med Jordan og sikre, at efterfølgende aftaler ratificeres senest to år efter undertegnelsen.

(ii) **Handel**

En af de hyppige anmodninger fra Middelhavspartnerne er anmodningen om større markedsadgang for deres landbrugsprodukter, hvilket skyldes både den økonomiske og sociale betydning, landbruget har i disse lande, og deres opfattelse af, at de har en komparativ fordel inden for visse landbrugsprodukter. De associeringsaftaler, der allerede er indgået, forudser, at bestemmelserne om handel med landbrugsvarer kan tages op til fornyet overvejelse. Eftersom associeringsaftalerne er frihandelsaftaler, der indeholder bestemmelser om gradvis at fremme den tiltagende og gensidige liberalisering af handelen med landbrugsvarer, og eftersom alle parterne er bundet af WTO's regler, er det hensigtsmæssigt at foretage en detaljeret undersøgelse af de hindringer, der skal overvindes for at sikre, at frihandelsaftalerne er 100% GATT-kompatible ved udgangen af overgangsperioden. Denne gennemgang bør foretages i lyset af partnernes bredere politikker for landbrugsstøtte og konsekvenserne med hensyn til vand, miljø og sociale forhold.

For hvert land, for hvilket der er trådt en associeringsaftale i kraft, vil Kommissionen foretage en detaljeret gennemgang af, hvilke yderligere skridt der skal tages for ved udgangen af overgangsperioden at nå frem til en GATT-kompatibel frihandelsaftale, der dækker alle sektorer, herunder en større grad af liberalisering af den gensidige handel med landbrugsvarer. Denne undersøgelse vil blive foretaget ved udgangen af 2000, dog under hensyntagen til allerede igangværende arbejde og på grundlag af denne

analyse vil Kommissionen om nødvendigt komme med yderligere forslag om handelsliberalisering i overensstemmelse med Barcelona-erklæringen. Så vidt muligt skal man være konsekvent i forbindelse med eventuelle yderligere præferencer, der indrømmes partnerne.

Inden for handel med tjenesteydelser er der betydelige hindringer for markedsadgangen hos mange - hvis ikke alle - middelhavspartnere. Det forhindrer leverandører af tjenesteydelser i at få fuldt udbytte af de muligheder, der eksisterer, og mindsker også partnernes muligheder for at tiltrække udenlandske investeringer og fremme deres egen økonomiske udvikling. Liberalisering af markedsadgangen og bedre regulering af handel med tjenesteydelser vil være et vigtigt aspekt af den økonomiske udvikling hos middelhavspartnerne. Derfor bør de partnere, som er medlemmer af WTO, ansøres til at deltage fuldstændig i de igangværende GATS 2000-forhandlinger.

- b) Andre økonomiske og handelsmæssige spørgsmål
- (i) **Syd-syd-handel:** Det er nødvendigt med udvidet regional og subregional samhandel og økonomisk samarbejde for at nå målene i Barcelona-erklæringen. I dag tegner den intraregionale handel sig for mindre end 6% af EU's middelhavspartneres samlede handelsstrømme. Udvikling af syd-syd-handelen ville kunne føre til betydelige økonomiske fordele, ikke blot i handelsmæssig henseende, men også med hensyn til indgående investeringer, eftersom investorerne ville føle sig tiltrukket af muligheden for at operere på regionale snarere end nationale markeder. Oprettelsen af et frihandelsområde i Euro-Middelhavsregionen afhænger af gennemførelsen af aftaler mellem partnerne selv. Gennemførelsen af subregionale frihandelsområder i overensstemmelse med WTO-reglerne er et nyttigt middel til at fremskynde det mere omfattende frihandelsområde for hele Euro-Middelhavsregionen, som efter planen skal være indført i 2010. Ved at gøre frihandel til en realitet i Maghreb og Machrak og set i sammenhæng med de aftaler, som Tyrkiet og Cypern allerede er i færd med at indgå med disse lande, ville man på et tidligt tidspunkt høste nogle af de fordele, der er forudset i Barcelona-processen. Yderligere udvikling af syd-syd-handelen er både et politisk og et tekniske anliggende. Landene i regionen bør selv træffe afgørelsen om at åbne deres økonomier med henblik på at indgå i samhandelsarrangementer med deres naboer, men Kommissionen kan lette processen ved at yde faglig bistand til, hvad der er nødvendigt for at få syd-syd-handelen til at fungere (f.eks. ved at rådgive om oprindelsesregler, toldnedsættelser og skattereformer, som vil være nødvendige for at modregne provenutabet som følge af toldnedsættelserne.)
- (ii) **Kumulativ oprindelse²:** Dette er et vigtigt emne i denne forbindelse, eftersom det bidrager til bedre at gøre brug af komplementariteter, arbejdsdeling og stordriftsfordele. Kumulativ oprindelse er også en vigtig faktor i etableringen af et syd-syd-marked og således i at tiltrække indgående investeringer. For at ansøre denne subregionale samarbejdsproces mellem de pågældende partnere

² "Kumulation" gør det muligt for en partner at anvende materialer med oprindelse hos en eller flere andre partnere, således at det endelige produkt kan betragtes som havende oprindelse hos den første partner.

opfordrer Kommissionen middelhavspartnerne til at vedtage den harmoniserede protokol om oprindelsesregler (som allerede er godkendt i forhandlingerne med Jordan og PLO), idet den er grundforudsætningen for, at man kan få et system med diagonal kumulering mellem alle partnere til at fungere. Når først dette mål er nået, kan der opnås fuld kumulering, når det er blevet påvist, at alle partnerne gennemfører reglerne for diagonal kumulering korrekt.

- (iii) **Det indre marked - harmonisering/integration:** Afsnittet om frihandel i Barcelona-erklæringen omfatter andre emner end blot toldafvikling og beskæftiger sig med bredere økonomiske spørgsmål. Der bør bygges på de europæiske erfaringer med oprettelsen af det indre marked til at finde frem til et passende regelsæt for et Euro-Middelhavsfrihandelsområde. Kommissionen har udsendt en meddelelse³ om Euro-Middelhavspartnerskabet og det indre marked, og arbejdsgruppen vedrørende industrielt samarbejde i Euro-Middelhavsregionen drøfter yderligere samarbejde om told, beskatning, beskyttelse af intellektuel ejendomsret, finansielle tjenesteydelser, databeskyttelse, regnskabsvæsen og revision. Et regionalt handlingsprogram, der fokuserer på bevidstgørelse og uddannelse, vil blive iværksat mod slutningen af 2000.

Det er særligt vigtigt, at der gøres en indsats for at fremme nedbrydningen af skrankerne mellem markederne, især inden for regulerede sektorer såsom energi og telekommunikation.

Indførelsen af euroen vil også få en afgørende indflydelse på de økonomiske relationer mellem EU og middelhavspartnerne, idet risikoen for potentielle investorer i middelhavsområdet vil blive mindsket.

- (iv) **Integration i verdensøkonomien:** Nogle af partnerne er endnu ikke WTO-medlemmer. De, som endnu ikke har ansøgt om medlemskab, bør gøre dette hurtigst muligt. De, som har ansøgt, men endnu ikke har fuldført tiltrædelsesproceduren, bør søge at fremskynde proceduren.

Kommissionen foreslår, at:

- *Alle partnere, der endnu ikke har indsendt en ansøgning til WTO, bør gøre dette senest ved udgangen af 2000, og de der har ansøgt, bør afslutte processen så hurtigt som muligt med henblik på at indgå en aftale senest ved udgangen af 2002*
- *Senest fem år efter undertegnelsen bør hvert land, der underskriver en associeringsaftale med EU, undertegne frihandelsaftaler med alle andre lande, der har undertegnet associeringsaftaler*
- *Diagonal kumulering bør indføres straks mellem alle de partnere, der etablerer indbyrdes frihandel og anvender de samme oprindelsesregler*

³ KOM(1998) 538 endelig udg. af 23.9.98.

- *På grundlag af de forventede resultater af det kommende regionalprogram for "euro-marked" bør der fastsættes en tidsplan senest i 2002 for harmonisering mellem partnerne af foranstaltninger i stil med foranstaltningerne til gennemførelse af det indre marked, som skal gælde for prioriterede sektorer såsom oprindelsesregler, toldspørgsmål, normer, standarder og intellektuel ejendomsret*
- *Beskyttelse. Gennemførelsen af dette harmoniseringsprogram, som skal dække både konvergens med EU og intern harmonisering i Middelhavsområdet, skal efter planerne finde sted fra 2004.*

b) MEDA-programmet – bilateralt og regionalt finansielt samarbejde

(i) Landeprogrammer

Med MEDA-programmet ydes der finansiell bistand til støtte for målene i EU's middelhavspolitik som fastsat i Barcelona-erklæringen. Siden 1995 har MEDA været koncentreret om at yde støtte til økonomiske overgangsforanstaltninger og om at hjælpe partnerne med at tage de socioøkonomiske udfordringer op, som opstår i forbindelse med overgangen, hvilket er i overensstemmelse med målsætningerne i associeringsaftalerne. Selv om MEDA-programmet kan udvise gode resultater med hensyn til forpligtelser, er udbetalingerne kun nået op på 26% af det bevilgede beløb. Selv om det er naturligt, at udbetalingerne i de tidlige faser af programmet sker i et langsomt tempo, er der et klart behov for at forbedre programmets præstationer, både i EU og hos partnerlandene.

Præstationerne med hensyn til udbetalingerne har vist betydelige variationer, fra et meget lavt niveau op til 42-48%. Der er mange faktorer, der kan forklare disse variationer: Kommissionen skal gennemføre en vigtig intern reform med hensyn til forsendelse af bistand; Rådet og Parlamentet er nødt til at forbedre EU's muligheder ved at vedtage en mere effektiv MEDA-forordning, men også middelhavspartnerne skal spille deres rolle ved i højere grad at involvere sig i programmeringsdialogen og ved at forelægge troværdige og gennemtænkte projektforslag. I lyset af fem års erfaringer har Kommissionen konkluderet, at programlægning og gennemførelse af bistanden skal forbedres for at styrke dets strategiske indhold, for at skabe en klarere fokusering og øge dets indvirkning. I forbindelse med revisionen af MEDA-forordningen har Kommissionen foreslået, at der udarbejdes et landestrategipapir for hvert land, som fastsætter rammerne for treårige nationale indikativprogrammer og de årlige programmeringsforslag. Denne proces vil hjælpe med at indpasse MEDA's prioriteringer i rammerne af hvert lands egne nationale udviklingsmålsætninger og tage hensyn til andre donorers aktiviteter, herunder bilaterale medlemsstatsprogrammer og de internationale finansielle institutioner. I fremtiden vil der blive lagt vægt på et lille antal strategiske programmer, og isolerede eller små projekter, som ikke passer ind i denne strategi, vil ikke længere blive finansieret.

Eftersom formålet med at yde finansiell bistand er at støtte målsætningerne i associeringsaftalerne, vil fremtidig programlægning fokusere på et mindre antal prioriteringer, der er direkte knyttet til aftalerne, og der vil blive taget større hensyn til partnernes vilje til ved deres handlinger at vise, at de vil styrke den regionale handel og det økonomiske samarbejde og gennemføre de

nødvendige økonomiske reformforanstaltninger, især inden for den finansielle sektor, for at få bragt den økonomiske og politiske overgangsproces til afslutning, herunder deres vilje til i givet fald at indgå i forhandlinger om associeringsaftaler.

I betragtning af betydningen af den regionale dimension af Barcelona-processen må man være mere opmærksom på overførsel af resultater fra regionale programmer til landespecifikke MEDA-programmer. Efterhånden som de regionale programmer begynder at kaste resultater af sig, f.eks. med hensyn til reguleringsmæssige rammer eller eventuelle harmoniseringsforanstaltninger, der er baseret på EU's indre marked, bør disse gennemføres gennem de nationale programmer. Kommissionen har for nylig truffet en række vigtige beslutninger om gennemførelse af sin eksterne bistandspolitik med henblik på at fremskynde støtteudbetalingerne. Disse beslutninger vil komme MEDA til gode, idet der også her er behov for at forenkle og strømline gennemførelsen. Denne målsætning kan kombineres med målsætningen om at øge MEDA's strategiske indflydelse og effekt ved at øge den vægt, der i programmet er lagt på struktur- og sektortilpasning, under hensyntagen til de internationale institutioners virksomhed. Dette vil fremme udviklingen af støtteprogrammer med betingelser, der er knyttet til specifikke sektorer og målsætningerne i associeringsaftalerne. Hvis gennemførelsen af programmet lægges ud til Kommissionens delegationer i partnerlandene, vil det hjælpe med at bringe programmerne tættere på modtagerne, fremskynde håndteringen af projekterne og åbne mulighed for nøjere overvågning.

Kommissionen er besluttet på at begrænse den tid, der går til at gennemføre MEDA-programmerne, ved at sørge for en mere fokuseret programlægning, ved kun at finansiere modne projekter og ved at begrænse den omfattende tendens til at forlænge programmernes varighed. Kommissionen foreslog derfor den 26. juli 2000 (forslag om at ændre finansforordningen KOM(2000) 461, således at kontrakter, som gennemfører finansieringsmemoranda, skal indgås senest den 31. december i det tredje år, der følger efter budgetforpligtelsen). Det kan også blive nødvendigt for partnerlandene at foretage ændringer i den måde, hvorpå de gennemfører MEDA-projekter.

For at sikre en større effekt i overensstemmelse med de aftalte prioriteringer foreslår Kommissionen, at finansieringen under MEDA mere eksplicit knyttes til fremskridt med hensyn til gennemførelsen af associeringsaftalerne. Fremtidige finansielle tildelinger bør også afspejle partnernes vilje til at søge at nå målsætningerne i aftalerne, især med hensyn til fremskyndelsen af de økonomiske reformer, og til at øge deres absorberingsevne (forelæggelse af 100% gennemarbejdede projekter). Samtidig bør der gøres en forstærket indsats for at overføre resultaterne af regionale programmer til nationale handlingsprogrammer.

(ii) Regionalt samarbejde

Den vægt, der lægges på det regionale samarbejde, er et af de vigtigste træk ved Barcelona-processen. Imidlertid har det i de tidlige faser været vanskeligt at overvinde de politiske og tekniske hindringer for samarbejdet. Det regionale samarbejde fokuserer på følgende nøgleområder: industri, vand, energi, miljø,

transport og informationssamfundet. Samarbejdet inden for forskning og udvikling inden for disse sektorer bør også fremmes.

Selv om det er vigtigt at opretholde princippet om, at alle regionalprogrammer er åbne for alle partnere, giver det også mening at give mindre grupper af partnere muligheder for at gå et skridt videre uden at vente, til alle er rede til at deltage. Således kunne visse regionale samarbejdsprojekter udvikles på et subregionalt grundlag, såsom bilaterale eller trilaterale projekter inden for Maghreb, Machrak eller i anden middelhavssammenhæng. Dette ville betyde, at man skulle gøre større brug af den såkaldte "klyngemetode", som allerede anvendes i MEDA's regionalprogrammer, hvor programmer, der er åbne for alle partnere udgøres af individuelle projekter, der involverer et mindre antal partnere.

Kommissionen foreslår, at man gør større brug af de regionale samarbejdsprogrammernes plurilaterale natur, ved at man udarbejder projekter med et mindre antal medlemslande og middelhavspartnere i konfigurationer, der kan variere fra et projekt til et andet.

MEDA's regionale samarbejdsprogrammer sigter mod at fremme udvekslingen af erfaringer og bedste fremgangsmåder (best practices), øge bevidstheden og skabe løsningsmodeller for behandling af spørgsmål, som derefter kan gennemføres nationalt. Der kan foreslås en række nyskabelser i eksisterende programmer, og der bør indføres et begrænset antal nye programmer for yderligere at fremme denne form for regionalt samarbejde:

- **investeringer og erhvervslivet:** Både udenlandske og indenlandske investeringer er af afgørende betydning for den økonomiske udvikling og en succesrig overgang. Det er klart, at hovedindsatsen med henblik på en modernisering af deres økonomier, skabelse af gennemsigtige og tillidsvækkende retlige og administrative rammer, skabelse af et erhvervs- og konkurrencevenligt miljø, fremme af god regeringsførelse og udvikling af et subregionalt samarbejde skal komme fra landene selv. Imidlertid kan EU støtte denne proces ved at trække på egne erfaringer og med finansiel bistand fra MEDA. I denne forbindelse er man ved at skabe en særlig regional budgetramme inden for MEDA til at støtte finansiering ved hjælp af risikokapital. Der er ved at blive lanceret et netværk af investeringsfremmende organer, og Kommissionen vil opdatere investervejledninger til regionen, som allerede har vist sig at være meget succesrige. Medlemsstaterne bør også overveje at gennemføre oplysningskampagner over for erhvervslivet i deres egne lande, så man kan oplyse potentielle investorer om udviklingstendenser og muligheder. Det nyligt oprettede UNIMED BN-netværk af arbejdsgiver-sammenslutninger vil skabe et nyttigt fokuspunkt for forståelse af investorernes behov og overvejelser. Et nyt regionalt program vedrørende innovation, teknologi og kvalitet vil også kunne hjælpe erhvervslivet til at konkurrere i den globale økonomi. Det regionale EUMEDIS-program er udformet for at fremme informationssamfundet. Især vil resultaterne af dets aktiviteter med hensyn til e-handel blive udviklet yderligere som et instrument til økonomisk modernisering i regionen.

- **miljø:** Miljøbeskyttelse er et mønstereksempel på et område, der skal tages op inden for rammerne af det regionale samarbejde. I 1997 blev Euro-Middelhavsministrene enige om en række prioriterede områder for en miljøbeskyttende indsats (den kort- og mellemsigtede prioriterede miljøhandlingsplan - SMAP). Den første række af regionale samarbejdsprojekter inden for de fem prioriterede områder⁴, som er fastlagt af ministrene, er nu ved at blive søsat. Disse regionale projekter skal bl.a. rette sig mod Vand, affald, kystzoner, biologisk mangfoldighed og ørkendannelse. For at afspejle miljøbeskyttelsens stadig større betydning vil de finansielle midler, der bevilges til SMAP, blive forøget.

Mere generelt skal der udvises opmærksomhed om, at miljøaspekter og målene om bæredygtig udvikling integreres i alle de aktiviteter, der iværksættes som led i partnerskabet.

- **infrastruktur:** Ud over de retlige og administrative rammer for økonomisk modernisering er det klart, at der også skal være den nødvendige infrastruktur. I en middelhavssammenhæng bør investeringer i store infrastrukturprojekter såsom veje, havne, telekommunikation osv. finansieres enten af den private sektor eller via lån. Anvendelse af gavebistand bør begrænses til finansiering af forundersøgelser og forberedende aktioner. MEDA-midler bør anvendes til at udvikle koncepter og forundersøgelser for regionale infrastrukturnet, som sigter mod at forbinde nationale systemer til hinanden (syd-syd) eller transeuropæiske netværker (transmediterran). Profilen i de større regionale projekter kunne styrkes ved at betegne dem som værende led i "Euro-Middelhavspartnerskabet".
- **social dimension :** Behovet for at tage hensyn til den sociale indvirkning af den økonomiske overgang understreges igen og igen i alle undersøgelser heraf. De nationale indikativprogrammer som led i MEDA indeholder allerede foranstaltninger til at afbøde de sociale konsekvenser af overgangen, men der er også plads til en indsats på regionalt niveau.

Kommissionen agter også at udarbejde et nyt regionalt socialprogram i løbet af 2001, som vil være koncentreret om:

- ***Implementering af de bedste fremgangsmåder med hensyn til at knytte uddannelsespolitiske tiltag sammen med beskæftigelsesbehovene***
- ***Styrkelse af kvindernes rolle i den økonomiske udvikling***
- ***Udformning af sociale sikkerhedsnet og moderne sociale sikringsystemer samt metoder til samarbejde om sundhedsanliggender***

⁴ Integreret vandforvaltning, affaldsforvaltning, særligt miljøskadede områder (forurenede områder og trusler mod den biologiske mangfoldighed), integreret kystzoneforvaltning og bekæmpelse af ørkendannelsen.

Kommissionen agter at foretage en vurdering af indvirkningen fra det fremtidige frihandelsområde i Euro-Middelhavsområdet og vil på dette grundlag fremsætte henstillinger med henblik på den fremtidige indsats.

- **Retlige og indre anliggender:** I betragtning af de retlige og indre anliggendes betydning foreslår Kommissionen at fremme samarbejdsinitiativer på dette område. En sådan tilgang anbefales også i rapporten om RIA's eksterne dimension, som blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Feira, hvor man fremhævede Middelhavsområdet som et af de prioriterede samarbejdsområder.

Den fælles strategi for Middelhavsområdet, som blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Feira pegede også på, at der bør vies denne sektor mere opmærksomhed. **Kommissionen foreslår derfor, at der ud over de indsatsområder, der indgår i de landespecifikke programmer, udarbejdes et regionalt program for retlige og indre anliggender i løbet af 2001. Dette vil fokusere på aktiviteter vedrørende asylret og aktioner til fordel for flygtninge; samarbejde i kampen mod ulovlig indvandring, især menneskesmugling; behandling af spørgsmål vedrørende indvandring, herunder social integration af indvandrere med lovligt ophold i en medlemsstat og fælles udviklingsprojekter med deres oprindelseslande; retssystemernes ensartethed, bl.a. med hensyn til familie- og arvelovgivning; samarbejde i kampen mod organiseret kriminalitet ved uddannelse af tjenestemænd inden for retsvæsen og politi.**

c) Politisk dialog og det civile samfund

Som led i Barcelona-processen afholdes der regelmæssige møder mellem ministre og embedsmænd, hvor der drøftes politiske og udenrigspolitiske spørgsmål. Spørgsmål som menneskerettigheder, demokrati, god regeringsførelse og retsstatsprincipper bør med jævne mellemrum rejses fra EU's side og bør få en mere fremtrædende betydning i partnerskabet. Vægten bør lægges på en strukturel tilgang, der tager fat om de fundamentale spørgsmål, der ligger til grund for politiske valg, og på at opmuntre til en evolutionær tilgang. Alle forhåndenværende instrumenter bør benyttes. Positive aktioner, herunder støtte til ngo'er, bør finansieres som led i de nationale MEDA-programmer samt gennem MEDA-demokratiprogrammet. Tildelinger til MEDA-landene bør gradvis blive mere afhængige af betydelige fremskridt på disse områder.

Parallelt hermed bør disse spørgsmål også drøftes regelmæssigt i associeringsrådene og -udvalgene osv., så man kan indgå i en direkte politisk dialog om de foranstaltninger, som regeringerne er nødt til at træffe for at sikre en tilfredsstillende udvikling i situationen. **Dette kunne føre til etablering af fælles arbejdsgrupper om menneskerettigheder** på embedsmandsniveau; disse gruppers opgave vil være at søge at nå til enighed om en række konkrete parametre og objektive kriterier, der tages op til revision af de forskellige associeringsråd.

Hvor dette ikke allerede er sket bør middelhavspartnerne opfordres til at tiltræde de relevante internationale instrumenter, konventioner osv. om menneskerettigheder.

Et frit og blomstrende **civilt samfund** er en grundlæggende forudsætning for partnerskabets succes i alle dets aspekter. Organisationer uden for regeringen, som handler inden for lovens

rammer, har et værdifuldt bidrag at yde på mange af partnerskabets områder. Samarbejde om menneskerettigheder, god regeringsførelse og retsstatsprincipperne bør som et af sine hovedmål have, at der skabes et klima, hvori ngo'erne kan arbejde produktivt. På lang sigt er dette den nyttigste måde, hvorpå EU kan støtte dem.

d) En freds- og stabilitetspagt

På deres møde i Stuttgart i 1999 blev udenrigsministrene fra Euro-Middelhavsområdet enige om retningslinjerne for en freds- og stabilitetspagt. Teksten til pagten skal efter planen aftales ved det næste ministermøde i november 2000, og pagten skal finde anvendelse, så snart der er gjort tilstrækkelige fremskridt i fredsprocessen i Mellemøsten.

Pagten bør være et politisk bindende dokument, der tager sigte på at forebygge spændinger og kriser og opretholde fred og stabilitet ved hjælp af kooperativ sikkerhed. Den bør ikke erstatte eller fortrænge Barcelona-erklæringen, men tjene som et instrument til gennemførelse af Barcelona-erklæringen, hvor der er tale om spørgsmål som fred og stabilitet, samtidig med at det erkendes, at alle aspekter af Barcelona-processen har deres rolle at spille med hensyn til at styrke freden og stabiliteten.

Der er allerede nået en vis enighed om principielle spørgsmål. Tiden er nu kommet til at udarbejde et tekstudkast. Pagtens hovedformål bør være at institutionalisere den eksisterende politiske dialog og etablere mekanismer til at tage sig af sikkerheds- og stabilitetsspørgsmål, der er relevante for regionen. **De eksisterende ad hoc-møder med højtstående embedsmænd bør omdannes til et institutionelt forum for dialog om politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål, og der bør etableres mekanismer for operationel fælles indsats mod terrorisme samt konfliktforebyggelse og krisestyring.**

Partnerskabsopbyggende foranstaltninger bør gennemføres på en fleksibel måde, så disse spørgsmål kunne behandles af et mindre antal partnere, der ønsker at gå hurtigere fremad, dog således at man holder sig til princippet om, at alle Barcelona-partnere har ret til at deltage, hvis de ønsker det. Pagten bør bekræfte dette fleksibilitetsprincip.

e) Institutionelle arrangementer

Barcelona-processen og de individuelle associeringsaftaler indeholder allerede bestemmelser om regelmæssige kontakter mellem partnerne via en række instanser og institutioner. Efterhånden som processen intensiveres, vil der imidlertid være behov for en mere effektiv koordinering, og Euro-Middelhavsudvalget for Barcelona-processen bør gives mulighed for at spille en mere strategisk rolle som styringsudvalg, især i forbindelse med multilaterale aktiviteter. Udvalget bør anmodes om inden november 2000 at nå til enighed om forslag, der går i den retning. I forbindelse med beslutninger om dette aspekt bør der tages hensyn til, hvilket institutionelt organ der måtte være oprettet i forbindelse med freds- og stabilitetspagten.

f) Information og kommunikation

Barcelona-processen vil først opfylde sit virkelige potentiale, når der er en udbredt fornemmelse af "ejerskab" af processen i regionen. Der kunne gøres mere for at forklare målsætningerne og fordelene ved processen og gøre det til et aktivt og pulserende partnerskab.

Kommissionen vil forberede et informations- og kommunikationsprogram, der skal højne bevidstheden både i EU og i partnerlandene. For at give øget synlighed til projekter, der støttes som led i partnerskabet, vil alle projekter få betegnelsen "støtte som led i Euro-Middelhavspartnerskabet".

Konklusion

Fem år efter iværksættelsen af Barcelona-processen er det tid til at gøre status over dens præstationer og de opståede vanskeligheder. På baggrund af disse erfaringer er der adskillige skridt, der nu bør tages for at sætte liv i processen igen og øge dens evne til at yde sit fulde potentiale. De forslag, der er omtalt i meddelelsen, er udformet for at stimulere til drøftelse mellem partnerne i tiden op til ministerkonferencen (mødet mellem regeringscheferne i Euro-Middelhavsområdet) i Marseille i november 2000 og for at hjælpe med at bane vej for, at der kan vedtages en aftale om et program for styrkelse af Barcelona-processen på dette møde.

Kommissionen kommer med følgende henstillinger:

- **Associeringsaftaler:** Egypten opfordres til at undertegne associeringsaftalen, og Libanon, Syrien og Algeriet opfordres til at samarbejde med EU om at fremskynde forhandlingerne med henblik på at indgå aftalerne senest i juni 2001, dog ud fra en erkendelse af, at dette vil kræve en stor indsats fra alle sider. Medlemsstaterne opfordres til at tage skridt til at fremskynde ratificeringen af aftalen med Jordan og til at sikre, at efterfølgende aftaler ratificeres senest to år efter undertegnelsen.
- **Handel:** For hvert land, for hvilket der er en associeringsaftale i kraft, foretages der en detaljeret undersøgelse af de skridt, der skal tages for at opnå en højere grad af gensidig handel inden for landbruget ved udgangen af overgangsperioden i overensstemmelse med de relevante GATT-/WTO-bestemmelser. Denne undersøgelse vil blive foretaget ved udgangen af 2000, med forbehold af allerede igangværende arbejde, og på grundlag af denne analyse vil Kommissionen om nødvendigt fremsætte yderligere forslag om handelsliberalisering. *Så vidt muligt skal man være konsekvent i forbindelse med eventuelle yderligere præferencer, der indrømmes partnerne.* På grundlag af de forventede resultater af det kommende regionalprogram for "euro-marked" bør der fastsættes en tidsplan senest i 2002 for harmonisering mellem partnerne af foranstaltninger i stil med foranstaltningerne til gennemførelse af det indre marked, som skal gælde for prioriterede sektorer såsom oprindelsesregler, toldspørgsmål, normer, standarder og intellektuel ejendomsret. Gennemførelsen af dette harmoniseringsprogram, som skal dække både konvergens med EU og intern harmonisering i Middelhavsområdet, skal efter planerne finde sted fra 2004.
- **MEDA:** For at sikre en større effekt bør forbindelsen mellem gennemførelsen af associeringsaftalerne og finansieringen i forbindelse med MEDA gøres mere eksplicit, og fremtidige finansielle tildelinger bør afspejle partnerens vilje til at forfølge aftalernes målsætninger med hensyn til den økonomiske overgang. På lignende måde bør der gøres en øget indsats for at overføre resultaterne fra regionale programmer til en national indsats, og denne proces bør også afspejles på hensigtsmæssig måde i de årlige finansielle tildelinger. Den plurilaterale karakter af de regionale samarbejdsprogrammer bør bekræftes, men projekterne bør være åbne for et mindre antal medlemsstater og middelhavspartnere i konfigurationer, der kan variere fra et projekt til et andet. Der vil blive foretaget en bæredygtighedsanalyse af

det fremtidige frihandelsområde i Euro-Middelhavsregionen, og på grundlag heraf vil Kommissionen fremsætte henstillinger til den fremtidige indsats. I løbet af 2001 vil der blive udarbejdet nye regionalprogrammer vedrørende sociale spørgsmål og retlige og indre anliggender.

- **Politisk og sikkerhedspolitisk samarbejde:** Der bør opnås en aftale om Euro-Middelhavspagten for fred og stabilitet ved det kommende Euro-Middelhavsmøde i Marseille i november 2000.
- Samarbejde om **respekt for menneskerettigheder og demokrati, god regeringsførelse og retsstatsprincipperne** bør styrkes. EU bør rejse disse spørgsmål gennem en strukturel tilgang, og MEDA-tildelingerne bør gøres mere afhængige af fremskridt med hensyn til disse spørgsmål.
- **Information og kommunikation**, der vil blive iværksat et nyt program til at højne bevidstheden både i EU's medlemsstater og i partnerlandene. For at give øget synlighed til projekter, der støttes som led i partnerskabet, vil der for alle projekter blive indført betegnelsen "støtte som led i Euro-Middelhavspartnerskabet".
- Denne meddelelse fremsendes til Rådet og Europa-Parlamentet for at forberede EU's stillingtagen forud for udenrigsministrenes Euro-Middelhavsmøde i november 2000.

BILAG

STATUS OVER AKTIVITETER

GENERELT

1. Barcelona-processen er det eneste forum, hvor der afholdes ministermøder med deltagelse af Israel, Syrien og Libanon. Dette var særligt betydningsfuldt under den tre år lange fastlåsning af fredsprocessen i Mellemøsten. De 27 partneres udenrigsministre har siden Barcelona-konferencen (1995) regelmæssigt holdt møder: Malta (1997), Palermo (1998, uformelt), Stuttgart (1999) og Lissabon (2000, uformelt). Desuden har der været afholdt 12 møder mellem sektorspecifikke ministre.
2. Euro-Middelhavsudvalget for Barcelona-processen (højtstående embedsmænd fra de 27 partneres udenrigsministerier plus Kommissionen) træder regelmæssigt sammen, mindst 4 gange om året, for at fungere som styringsudvalg for processen og drøfte retningslinjerne for det regionale samarbejde og gennemførelsen heraf.
3. På udenrigsministerkonferencen i Stuttgart blev der aftalt retningslinjer for en freds- og stabilitetspagt, og siden da har højtstående embedsmænd arbejdet videre hermed (jf. formandskabets Lissabon-rapport).

ASSOCIERINGSAFTALER

(se nedenstående tabel)

4. Der er gjort følgende fremskridt:

Der er aftaler i kraft med Tunesien, Marokko, Israel og Den Palæstinensiske Myndighed (interimsaftale).

Aftalen med Jordan er undertegnet, og ratifikationsprocedurerne er i gang.

Forhandlingerne med Egypten er afsluttet, og undertegnelsen kan finde sted, når de egyptiske interne procedurer er afsluttet.

Der føres fortsat forhandlinger med Libanon, Syrien og Algeriet.

Cypern, Malta og Tyrkiet er omfattet af tidligere associeringsaftaler, der bl.a. indeholder bestemmelser om toldunioner med EF.

FINANSIELT SAMARBEJDE

5. Gennemførelsen af finansielt samarbejde kan resumeres således:

Saml. forpligtelser til EF-bistand til Middelhavsområdet 1995-1999: 4 422 mio. €

Heraf	- MEDA	3 435 mio. €
	- Fredsprocessen (bistand til palæstinenserne)	424 mio. €

Samlede betalinger til EF-bistand til Middelhavsområdet 1995-1999: 1 615 mio. €

Heraf	- MEDA	890 mio. €
	- Fredsprocessen (bistand til palæstinenserne)	256 mio. €

Samlede EIB-lån til Middelhavsområdet 1995-1999: 4 672 mio. €

MEDA-forpligtelser 1995-1999

Forpligtelserne under MEDA I beløb sig til i alt 3 435 mio. €, fordelt pr. år som vist nedenfor:

TABEL 1 (mio. €)

	1995	1996	1997	1998	1999	I alt
Disponible forpligtelsesbevillinger	173	403	981	943	937	3 437
Udnyttede forpligtelsesbevillinger	173	403	981	941	937	3 435
Forpligtelsesbevillingernes udnyttelsesgrad	100%	100%	100%	99,8%	100%	99,9%

Forpligtelserne oversteg dermed det finansielle referencebeløb på 3 424,5 mio. €, der er fastsat i MEDA-forordningen.

Nedenstående tabel viser forpligtelsernes fordeling på partnere/programmer for perioden 1995-1999:

TABEL 2 (mio. €)

MEDA	1995	1996	1997	1998	1999	1995-1999
<i>Bilateralt</i>						
Marokko	30		235	219	172	656
Algeriet			41	95	28	164
Tunesien	20	120	138	19	131	428
Egypten		75	203	397	11	686
Jordan	7	100	10	8	129	254
Libanon		10	86		86	182
Syrien		13	42		44	99
Vestbredden/Gaza	3	20	41	5	42	111
Tyrkiet		33	70	132	140	375
Bilateralt i alt	60	370	866	875	783	2 954
Regionalt	113	33	93	46	133	418
Faglig bistand			22	20	21	63

I ALT	173	403	981	941	937	3 435
--------------	------------	------------	------------	------------	------------	--------------

Betalinger 1995-1999

Betalingerne under MEDA I beløb sig til i alt 890 mio. €, fordelt pr. år som vist nedenfor:

TABEL 3 (mio. €)

	1995	1996	1997	1998	1999	I alt
Disponible forpligtelsesbevillinger	91	202	315	285	256	1 149
Udnyttede forpligtelsesbevillinger	50	155	211	231	243	890
Forpligtelsesbevillingernes udnyttelsesgrad	55%	77%	67%	81%	95%	77%

Ved udgangen af 1999 var den kumulerede forskel mellem forpligtelser og betalinger 2 545 mio. €. I perioden 1995-1999 udgjorde betalingerne således 26% af forpligtelserne, hvilket fremgår af nedenstående tabel:

TABEL 4 (mio. €)

	1995	1996	1997	1998	1999	I alt
Forpligtelser	173	403	981	941	937	3 435
Betalinger	50	155	211	231	243	890
Betalinger i forhold til forpligtelser (%)	29%	38%	21%	24%	26%	26%

Nedenstående tabel viser forpligtelser/betalinger fordelt på de enkelte partnere:

TABEL 5 (mio. €)

	Forpligtelser	Betalinger	Udnyttelsesgrad %
Marokko	656	127	19,4
Algeriet	154	30	18,2
Tunesien	428	168	39,3
Egypten	686	157	22,9
Jordan	254	108	42,5
Libanon	182	1	0,5
Syrien	99	0	0,0
Tyrkiet	375	15	4,0
Vestbredden/Gaza	111	54	48,6
Regionalt (inkl. FB)	480	230	48,0

I ALT	3 435	890	26
-------	-------	-----	----

De aktiviteter, der blev støttet inden for rammerne af de nationale vejledende programmer under MEDA, var primært:

Strukturtilpasning: Direkte budgetstøtte som ledsageforanstaltning til den effektive gennemførelse af programmer, der generelt er koordineret med Bretton Woods-institutionerne; i alt 600 mio. €, svarende til 20% af MEDA-forpligtelserne for perioden 1995-1999. De berørte partnere var Marokko, Algeriet, Tunesien, Jordan og Libanon.

Støtte inden for rammerne af **økonomisk samarbejde** til at skabe gunstige vilkår for udviklingen af den private sektor, herunder EIB-styrede operationer med risikovillig kapital; i alt 1,035 mia. €, svarende til 30% af MEDA-forpligtelserne for perioden 1995-1999. De partnere, der primært var berørt, var Marokko, Tunesien, Jordan, Egypten, Tyrkiet og Den Palæstinensiske Myndighed.

Aktiviteter i den **sociale sektor** i bredeste forstand (sundhed, uddannelse osv.) med henblik på at støtte den socioøkonomiske balance i partnerlandene og afbøde de umiddelbare negative virkninger af den økonomiske omstilling. Der er primært tale om socialfonde og på det seneste også en sektortilpasningsfacilitet (sygeforsikring i Tunesien); i alt 1 mia. €, svarende til 29% af MEDA-forpligtelserne for perioden 1995-1999.

Der er ydet støtte til **miljøaktiviteter** i Marokko og Jordan. Desuden har alle partnerlandene undtagen Syrien nydt fordel af rentegodtgørelser for EIB-lån til miljøprojekter; i alt 235 mio. €, svarende til 7% af MEDA-forpligtelserne for perioden 1995-1999.

Der er godkendt programmer for **udvikling af landdistrikter** for Marokko, Tunesien og Syrien; i alt 155,5 mio. €, svarende til 4,5% af MEDA-forpligtelserne for perioden 1995-1999.

Under det regionale vejledende program har man prioriteret **industrielt samarbejde, miljø, vand, energi, transport og informationssamfund**, med særlig vægt på politisk dialog, etablering af netværk, sammenkædning af infrastruktur og reformer af de retlige og administrative rammer som grundlag for en mere konkurrencevenlig lovgivning. Under tredje afsnit af Barcelona-processen har aktiviteterne været koncentreret om **kulturarv, audiovisuelt samarbejde og udveksling af unge**. De fleste af de regionale samarbejdsprogrammer fokuserer på at åbne **det civile samfund** på samme måde som MEDA-demokratiprogrammet (36 mio. € for den pågældende periode).

BILATERALE MEDA-PROGRAMMER

Algeriet

Forpligtelserne blev i begyndelsen indgået langsomt på grund af den politiske situation og den algeriske administrations lave absorptionskapacitet. Siden slutningen af 1998 er der dog atter opnået en vis dynamik i samarbejdet.

Den **økonomiske omstilling og reform** er blevet støttet gennem en strukturtilpasningsfacilitet på 125 mio. €, som der blev indgået forpligtelse for i 1997. Dette program omfatter væsentlige reformer inden for liberalisering af udenrigshandelen, privatisering, socialt sikkerhedsnet og boliger. Som supplement til disse reformer er der iværksat faglige bistandsprojekter for at styrke udviklingen af den private sektor. I slutningen af 1998 blev der godkendt forpligtelser for et privatiseringsprojekt (38 mio. €) og et program til støtte for SMV (57 mio. €). I december 1999 blev der indgået forpligtelse for et projekt til modernisering af finanssektoren (23 mio. €). Desuden støtter Kommissionen bekæmpelsen af industriforurening gennem rentegodtgørelse for et EIB-lån (10,75 mio. €).

For at støtte den **socioøkonomiske balance** blev der i 1999 indgået forpligtelse for et program vedrørende institutionel støtte til ngo'er (5 mio. €) for at styrke decentraliserede, fattigdomsbekæmpende udviklingsaktiviteter, primært til fordel for fattige befolkningsgrupper. Man er i øjeblikket ved at forberede et omfattende bistandsprogram til fordel for den algeriske socialfond (60 mio. €). Det vil hovedsagelig tage sigte på at fremme beskæftigelsen og aktiviteter til udvikling af lokalsamfund.

Egypten

De overordnede mål for de foranstaltninger, der finansieres i Egypten via MEDA-programmet, er at gennemføre en økonomisk omstilling og forbedre den socioøkonomiske balance. Dermed vil man støtte Egyptens mål på mellemlang sigt, som er at opnå en stabil økonomisk vækst på over 5,5% om året.

MEDA-programmet støtter den **økonomiske omstilling** i Egypten gennem **moderniseringsprogrammet for industrien** (250 mio. €), som er en fælles indsats med deltagelse af den egyptiske regering, den private sektor og EU med det formål at hjælpe Egypten til at blive konkurrencedygtig på både indenlandske og internationale markeder. Efterhånden som Egypten integreres mere og mere i verdensøkonomien og den internationale handel, vil industrisektorens kapacitet være en afgørende faktor for landets fremtidige indkomst- og jobskabelse.

Moderniseringsprogrammet for industrien opererer med målsætninger på tre niveauer. Først på det politiske niveau, hvor det drejer sig om at skabe et erhvervsgunstigt klima, dernæst på sektorplan og endelig inden for de enkelte virksomheder. Industriministeriet får faglig bistand til at skabe de nødvendige forudsætninger for vækst i den private erhvervssektor og formulere en mere erhvervsvenlig industripolitik. Også brancheforeninger og andre beslægtede organisationer får tilbudt faglig bistand til at imødekomme behovene i erhvervssektoren. Ca. 5 000 individuelle virksomheder er udvalgt til at modtage faglig bistand for at forbedre deres konkurrenceevne.

Hvad angår støtten til den **socioøkonomiske balance**, har samarbejdet mellem EU og Egypten gradvis udviklet sig på grundlag af befolkningsplanlægningsinitiativer, decentralt samarbejde, støtte til ngo'er og store bidrag til Socialudviklingsfonden, hvortil EU var en af de første store donorer. Inden for rammerne af MEDA fokuserer EU/Egypten-samarbejdet i den sociale sektor på at fremme udviklingen af menneskelige ressourcer, anspore programmer, der bidrager til at opretholde acceptable demografiske begrænsninger og øge beskæftigelses- og erhvervsmulighederne i mikrovirksomheder og små virksomheder i landdistrikter og andre vanskeligt stillede områder.

Egyptens regering har i erkendelse af de udfordringer, den står over for, iværksat en storstilet indsats for at forbedre kvaliteten af **grundundervisningen** (EU-bidrag på 100 mio. €) og har fastlagt en langsigtet uddannelsespolitik, hvor der lægges vægt på tre områder: 1) at give øget adgang til obligatorisk undervisning, navnlig for piger og vanskeligt stillede børn, 2) at forbedre kvaliteten af undervisningen gennem en effektivisering og en øget indsats for at sikre eleverne grundlæggende færdigheder og 3) at gøre hele undervisningssystemet mere effektivt gennem en bedre udnyttelse af ressourcerne, bedre planlægning og forvaltning og øget medansvar til lærere og skoleledere.

På **sundhedsområdet** (EU-bidrag på 110 mio. €) har regeringen også fastlagt målene for et omfattende reformprogram for sundhedssektoren, der skal løbe over 10-15 år, og hvis endelige mål er at forbedre den egyptiske befolknings sundhedstilstand ved at sikre alle adgang til omkostningseffektive sundhedstjenester af høj kvalitet i et velfungerende sundheds- og sygesikringssystem, som kan finansieres over skatterne. Mange af tiltagene i de første fem år vil fokusere på primære sundhedsydelser; samtidig skal der kigges på sundhedssektorens generelle personalesituation og systemkapacitet, således at der gradvis kan udvikles og gennemføres politikker på disse områder.

Den løbende støtte til **Socialudviklingsfonden** er et andet væsentligt bidrag til Egyptens indsats for at afbøde de negative virkninger af den økonomiske omstilling. Der er indgået forpligtelser for 155 mio. € til anden fase af dette tiltag med henblik på at øge beskæftigelsen.

Jordan

De fleste midler er gået til at støtte **den økonomiske omstilling, herunder reformer**; der er blevet bevilget 180 mio. € til to strukturtilpasningstiltag (1996, 1999). Støtten har fokuseret på økonomiske og sociale reformer som f.eks. bedre budgetstyring og mere gennemskuelige økonomiske statistikker, handelsliberalisering, modernisering af skattesystemet, privatisering og reform af den offentlige sektor, det sociale sikkerhedsnet og investeringer i social infrastruktur. Desuden har begge tiltag bidraget til at lette betalingsbalanceproblemerne. Der er blevet afsat 62 mio. € til programmer til fordel for SMV (7 mio. €) og modernisering af industrien (40 mio. €), bl.a. i form af risikovillig kapital styret af EIB til støtte for SMV (15 mio. €).

For at sikre den **socioøkonomiske balance** til trods for Jordans store gældsbyrde og budgetvanskeligheder er der gennemført fattigdomsbekæmpende foranstaltninger, som især har været koncentreret om vandsektoren (17,3 mio. €, især i forbindelse med Stor Amman), miljøbeskyttelse (2,6 mio. € i form af rentegodtgørelser for EIB-lån) og udvikling af turistsektoren (3,9 mio. €).

En række andre forpligtelser i 1996-99 vedrørte bidrag til UNRWA, ECHO-foranstaltninger og fødevarerikkerhed.

Libanon

Formålet med EU-bistanden i perioden 1995-1999 har primært været at yde bistand til Libanons institutionelle og økonomiske genopbygning efter krigen:

- rehabilitering af offentlige institutioner og modernisering af industrien
- økonomisk omstilling og skattereform
- afbalanceret social udvikling.

Rehabiliteringen af den offentlige forvaltning skal styrke planlægnings- og arbejdskapaciteten i de libanesiske ministerier, statslige organer og institutioner, der beskæftiger sig med den sociale sektor (38 mio. €). Der gennemføres et investeringsplanlægningsprogram, som skal styrke forvaltningen i de statslige organer, der er ansvarlige for infrastrukturer og forsyningstjenester, herunder energi, vand, transport, affald, miljø og industri (25 mio. €). Den private sektor nyder desuden fordel af styrkelsen af standardiserings- og certificeringskapaciteten (6 mio. €), og man er i gang med at udarbejde et industrimoderniseringsprojekt for at hjælpe forarbejdningsindustrien og SMV i den private sektor til at konkurrere mere effektivt på de lokale markeder og eksportmarkederne (11 mio. €). Der er ydet to EIB-rentegodtgørelser for miljøsektorlån (30 mio. €).

I 1999 blev der godkendt en bevilling på 50 mio. € til en strukturtilpasningsfacilitet, der skal styrke Libanons **økonomiske omstilling**, kædet sammen med bistand til indførelse af moms (hvilket er afgørende for, at der kan føres nye forhandlinger om associeringsaftalen).

Der er godkendt en bevilling på 25 mio. € til en social og økonomisk udviklingsfond med henblik på at forbedre den **sociale udvikling** hos de libanesiske samfund, der er mest udsatte og sårbare i forbindelse med den økonomiske omstilling. I den sammenhæng tilbydes der mikrokreditlinjer og bistand til ngo, kommuner og andre organer, der beskæftiger sig med social velfærd og økonomiske behov i landdistrikter og i byer. Libanon har også nydt fordel af humanitære programmer og rehabiliteringsprogrammer, som primært har fokuseret på fordrevne, borgerkrigsramte personer.

Marokko

Marokkos kapacitet til at absorbere MEDA-midler har været yderst tilfredsstillende. Forpligtelserne for den pågældende periode nåede op på ca. 650 mio. €.

Inden for rammerne af den **økonomiske reform** er der i samarbejde med Verdensbanken blevet oprettet en strukturtilpasningsfacilitet (120 mio. €). I marts 1998 kom en ny regering til magten. Som følge af den politiske nyorientering, der herefter fulgte, blev udbetalingerne af midler til Marokko forsinket, idet den sidste udbetaling fandt sted i december 1999.

Som supplement til strukturtilpasningsfaciliteten gennemføres der flere forskellige faglige bistandsprogrammer for at forbedre de økonomiske vilkår i den private sektor. De prioriterede områder er bl.a. privatisering (5 mio. €), oprettelse af garantifonde (30 mio. €), standardisering og kvalitetsstyring (15,5 mio. €), støtte til det nationale organ, der regulerer telekommunikationssektoren (5 mio. €), program til støtte for erhvervsuddannelse (38 mio. €), støtte til erhvervsorganisationer (5 mio. €), et mikrokredit pilotprojekt (700 000 €), støtte til landsplanen for geologisk kortlægning (5 mio. €) samt et informationscenter for SMV (Euro-

Maroc Enterprise (EME)), som startede med MEDA-midler i 1995. Foruden disse projekter er der tilstået EIB-styret risikovillig kapital med henblik på at styrke den nye konkurrenceevne, man kan se hos marokkanske virksomheder (45 mio. €).

Støtten til den **socioøkonomiske balance** vedrører mest forbedring af landbobefolkningens levevilkår, især i den nordlige del af landet: Vandrensning i landdistrikter (40 mio. €), stier og veje i landdistrikter (30 mio. €), integreret udvikling af landdistrikter (28 mio. €), støtte til den basale sundhedssektor (20 mio. €), integreret udvikling af skovområder (24 mio. €), støtte til grunduddannelse (40 mio. €), kystvej langs Middelhavet (80 mio. €), støtte til kystfiskeri (21 mio. €), landbrugsvandbygnings- og jordreform (29 mio. €), støtte til udvikling af ngo'er (4 mio. €) og støtte til ministeriet for socialudvikling (2 mio. €).

Andre projekter tager specifikt sigte på at forbedre levestandarden i byerne: Støtte til unge og sport (6 mio. €), sanitetssystemer for større byer (8 mio. €, suppleret af EIB), sanitetssystemer for Meknès, Settat og Agadir (13 mio. €, suppleret af EIB), offentligt boligbyggeri i Tanger (7 mio. €), støtte til jobskabelse (3 mio. €) og kulturelle institutioner (5 mio. €).

Syrien

Gennemførelsen af MEDA-samarbejdet med Syrien blev indstillet indtil Syriens ratifikation af rammefinansieringsaftalen. Følgende projekter er godkendt:

Der er godkendt en række programmer til støtte for den **økonomiske omstilling**. Programmet for modernisering af finansministeriet (10,5 mio. €) tager sigte på at modernisere de retlige og administrative rammer vedrørende skattepolitik, budgetreform samt toldtariffer og -procedurer og bidrage til den administrative omstrukturering, der skal sikre, at reformpolitikkerne kan gennemføres.

Erhvervsstøtteprogrammet II (10 mio. €) fokuserer på at forbedre det lokale erhvervslivs kapacitet og øge output, kvalitet, eksport og beskæftigelse med henblik på at styrke erhvervsamarbejdet mellem EU og Syrien; kapaciteten inden for konsulent- og rådgivningstjenester skal udbygges og erhvervsklimaet forbedres, således at det lokale erhvervsliv kan udvikles.

Handelshøjskolen (14 mio. €) skal bidrage til at forbedre ledelsen af syriske virksomheder gennem højmoderne management- og uddannelsesteknikker.

Den institutionelle og sektorielle moderniseringsfacilitet (21 mio. €) skal hjælpe den syriske administration til at udforme og gennemføre en omfattende økonomisk modernisering, etablere et forum for drøftelser på højt plan om økonomisk politik og strategi og skabe en ændringsatmosfære gennem forbedring af den administrative kapacitet og service i den syriske offentlige sektor, som supplement til andre EU-finansierede programmer for økonomisk støtte og modernisering.

Programmet for modernisering af kommunalforvaltningen (18 mio. €) tager sigte på at forbedre udvalgte kommuners serviceydelser til deres indbyggere.

Andre programmer vedrører støtte til den **socioøkonomiske balance**. Programmet for støtte til telekommunikationssektoren (10 mio. €) sigter mod at modernisere telekommunikationssektoren og dens organisation, styrke dens institutionelle, finansielle og

ledelsesmæssige kompetence, sikre en bedre og løbende levering af ydelser til offentligheden og forbedre de tekniske, ledelsesmæssige og operationelle procedurer og færdigheder.

Handlingsplanen for energisektoren (11 mio. €) skal forbedre effektiviteten inden for produktion, transmission og distribution af el-energi, forbedre den finansielle og ledelsesmæssige effektivitet og autonomi hos el-forsyningsværker og tilskynde til, at der for leveringen af el-energitjenester anvendes tariffer, der afspejler de faktiske leveringsomkostninger.

En række andre programmer omfatter skovsektoren, kulturel turisme og arkæologisk uddannelse.

Tunesien

Associeringsaftalen med Tunesien var den første, der trådte i kraft, og Tunesien har tilmed fremskyndet sin afskaffelse af told med to år. Det samme gælder den økonomiske omstrukturering. Endnu før associeringsaftalen var undertegnet, blev der udformet programmer, der skulle forberede den tunesiske industri til den fremtidige konkurrence fra Europa.

Der er ydet støtte til den **økonomiske omstilling og reform** gennem to strukturtilpasningsfaciliteter (180 mio. €), som primært omfatter reformer på det sociale område, privatisering af offentlige selskaber og modernisering af finanssektoren.

Der er iværksat flere forskellige faglige bistandsprojekter for at styrke udviklingen af den private sektor: Et projekt til støtte for det tunesiske privatiseringsprogram (10 mio. €), et projekt til fremme af udenlandske direkte investeringer (4 mio. €), et projekt til støtte for en bedre erhvervsuddannelsessektor (45 mio. €) og et projekt til styrkelse af den tunesiske økonomi (10 mio. €). EIB har udarbejdet to foranstaltninger med risikovillig kapital til støtte for privatiseringen og udviklingen af SMV.

Der er ydet støtte til den **socioøkonomiske balance** gennem to faglige bistandsprojekter vedrørende udvikling af landbrugsdistrikter (50 mio. €) og beskæftigelsesfremmende foranstaltninger (9,6 mio. €).

Man har finansieret en strukturtilpasningsfacilitet (40 mio. €) til støtte for reformen af sygesikringssektoren. Der er tilstået rentegodtgørelser for EIB-miljøforanstaltninger (29,8 mio. €).

Tyrkiet

De overordnede mål for de aktiviteter, der under MEDA-programmet er finansieret i Tyrkiet, har været at støtte den økonomiske udvikling og omstilling i lyset af toldunionen mellem EF og Tyrkiet og at forbedre den socioøkonomiske balance i Tyrkiet.

Til dette formål blev afsat 376 mio. € for perioden 1996-1999. Der blev finansieret 55 samarbejdsprojekter. På grund af de yderligere restriktioner over for Tyrkiet, som Europa-Parlamentet fik gennemført i 1996, kom der først i 1998 atter gang i projektidentifikationen. Den manglende undertegnelse af rammeaftalen (som først blev undertegnet den 19.3.1999) forsinkede den faktiske projektgennemførelse yderligere.

Projekterne fokuserer på følgende prioriterede indsatsområder:

Modernisering og styrkelse af den private sektor. De 10 projekter, der er finansieret (i alt 42 mio. €), tager sigte på at støtte små og mellemstore virksomheder (SMV), udviklingen af produktiv infrastruktur, institutionelt samarbejde og bistand til privatisering. I den sammenhæng er der ydet støtte til oprettelsen af erhvervscentre i Izmit, Izmir og Gaziantep og til et projekt for effektiv håndhævelse af intellektuel ejendomsret. Desuden er der blevet stillet risikovillig kapital til rådighed gennem EIB.

Folkesundhed. De 5 projekter, der er identificeret under dette prioriterede område (i alt 95 mio. €), omfatter et projekt til forbedring af tjenester inden for reproduktiv sundhed, levnedsmiddelkontrol, screening af kvinder for cancer og et rehabiliteringsprojekt for to områder i Istanbul.

Uddannelse. De 6 projekter, der ydes støtte til (i alt 182 mio. €), skal medvirke til at forbedre og omstrukturere især grund- og erhvervsuddannelsessystemet og øge undervisningens kvalitet.

Miljø. De 5 projekter, der er identificeret (i alt 42 mio. €), fokuserer hovedsagelig på at forbedre spildevandsbehandlingen.

Menneskerettigheder, styrkelse af demokratiet og det civile samfund. Under dette prioriterede område er der ydet støtte til 29 projekter (i alt 14 mio. €). De emner, projekterne dækker, er bl.a. lokale initiativer, forbrugerbeskyttelse, beskyttelse af børn, menneskerettigheder, kvindernes rettigheder og udvikling, pressen og forbindelserne mellem EU og Tyrkiet. Med undtagelse af et projekt til udvikling af civilsamfundet i Tyrkiet (8 mio. €) og et projekt for lokale initiativer (1,3 mio. €) ydede EU til alle projekter under 1 mio. € til informations- og undervisningsaktiviteter, oplæring, bevidstgørelseskampagner osv.

Vestbredden og Gaza-striben

Den Palæstinensiske Myndighed deltog i Barcelona-konferencen i november 1995, og palæstinenserne er fortsat fuldgyldige og ligestillede partnere i Barcelona-processen og er berettigede til MEDA-midler. Desuden mente man, at der på grund af de særlige forhold i Vestbredden og Gaza-striben (VBGS) skulle stilles et særligt instrument til rådighed, og det blev oprettet efter undertegnelsen af principerklæringen i 1993.

Bistanden til palæstinenserne for perioden 1995-1999 beløber sig til ca. 88 mio. € pr. år i form af gavebistand. De prioriterede samarbejdsområder er **infrastruktur, opbygning af institutioner og udvikling af den private sektor**. Udviklingsbistanden på disse områder tager både direkte og indirekte sigte på at virkeliggøre de overordnede mål for Barcelona-processen.

EF har etableret og er ved at gennemføre programmet til støtte for kommunerne (fase 1-3), til et beløb af 45 mio. €; programmet tager sigte på at forbedre infrastrukturen ved hjælp af mindre projekter (vandforsyning, kloakering, vejudbedring) i kommunerne i VBGS. Desuden har EF indgået forpligtelser for 21 mio. € til programmet for lokaludvikling af landdistrikter; projektets overordnede mål er at forbedre levestandarden for indbyggerne i udvalgte landdistrikter. Sidst i 1999 forpligtede EF sig til at etablere en cargo-facilitet i forbindelse med Gazas Lufthavn (25 mio. €) - som er en absolut forudsætning for, at palæstinenserne kan opnå en uafhængig samhandel med tredjeparter fra lufthavnen.

Hvad angår udviklingen af den private sektor, er der oprettet en palæstinensisk udviklingsfond (Palestinian Development Fund - PDF) til at fremme udviklingen af palæstinensiske små og mellemstore virksomheder. PDF tilbyder mellemlistede lån og finansielle og investeringsrelaterede serviceydelser i forbindelse hermed. EF har siden 1995 indgået forpligtelser for ca. 20 mio. € til PDF, som trods de vanskelige økonomiske forhold søger at bidrage til, at der opnås en mere stabil økonomisk struktur og større uafhængighed i forhold til den israelske økonomi.

DET REGIONALE MEDA-PROGRAM

Det politiske område

Ledende udenrigsministerielle embedsmænd har videreført dialogen om politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål ved at mødes med regelmæssige mellemrum, mindst 4 gange om året. De har navnlig vedtaget en række **foranstaltninger til styrkelse af partnerskabet** og har gjort betydelige fremskridt med **pagten om fred og stabilitet**.

Retningslinjerne for freds- og stabilitetspagten blev vedtaget i Stuttgart (april 1999), og udenrigsministrene lovede at have teksten klar til Barcelona IV; den formelle vedtagelse finder sted, så snart de politiske forhold tillader det.

Der er vedtaget følgende foranstaltninger til styrkelse af partnerskabet:

- uddannelsesseminarer for diplomater
- etablering af et netværk af udenrigspolitiske institutter (EuroMeSCo)
- samarbejde mellem civilforsvarstjenester om indsatsen over for naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer

- etablering af et register over bilaterale aftaler
- udveksling af information om internationale konventioner om menneskerettigheder, nedrustning og humanitære rettigheder.

MEDA finansierer projektet vedrørende civilbeskyttelse, EuroMeSCo, og uddannelsesseminarerne for diplomater (ca. 3 mio. €).

Der er holdt tre ad hoc-møder mellem ledende embedsmænd for at drøfte samarbejdet inden for bekæmpelse af **terrorisme**.

Det økonomiske og finansielle område

Der er oprettet regionale fora for de prioriterede sektorer, som ministrene for det regionale samarbejde har vedtaget: **industrielt samarbejde, miljø, vand, energi, transport og informationssamfundet**. Inden for alle områderne mødes eksperter inden for de pågældende sektorer fra de 27 Euro-Med-lande for at vedtage retningslinjer for regionale samarbejdsprogrammer, som efterfølgende skal godkendes af Euro-Middelhavsudvalget. Hovedvægten i det regionale samarbejde ligger på **politisk dialog, etablering af netværk, tættere sammenkædning af infrastruktur og reformer af de retlige og administrative rammer som grundlag for en mere konkurrencevenlig lovgivning**.

Industrielt samarbejde: Der er fastlagt fire hovedområder: investeringer, innovation, enhedsmarkedsforanstaltninger og SMV. Man har allerede udarbejdet samarbejdsprojekter, bl.a. et netværk af investeringsfremmekontorer (4 mio. €), eller er i færd med at udarbejde projekter som f.eks. et handlingsprogram for et enhedsmarked (5-10 mio. €) og et program vedrørende kvalitet og innovation af SMV (10-15 mio. €), der begge skal iværksættes i 2000. MEDA har hidtil finansieret MEDSTAT-programmet for samarbejdet mellem statistiske kontorer (20 mio. €), en række økonomiske netværk (handelskamre, SMV-organisationer, industriforbund osv.; ca. 6 mio. €) og et netværk af økonomiske institutter (FEMISE) (2 mio. €).

Miljø: Der er vedtaget et kort- og mellemsigtet prioriteret handlingsprogram (SMAP), og den første serie projekter er iværksat (7 mio. €). Anden serie skal iværksættes i 2000 (20 mio. €).

Vand: Hovedlinjerne i et handlingsprogram er allerede vedtaget, og en første serie projekter skal iværksættes i 2000 (20 mio. €).

Energi: Der er iværksat projekter om retlige og administrative rammer, en dialog om energipolitikken, sammenkobling af energiforsyningsnettene og forskellige undersøgelser, energi og bymiljø, anvendelsesmuligheder for solenergi, uddannelsesnetværk og sammenkobling af elektricitetsnettene (i alt ca. 10 mio. €).

Transport: Den første serie søtransportprojekter blev iværksat i 1997 (9 mio. €); et integreret transportprojekt forventes iværksat i 2000 (10 mio. €?).

Informationssamfundet: Der er iværksat et projekt om lovgivningsgrundlaget (3 mio. €), og det omfattende EUMEDIS-program (etablering af netværk, sammenkobling og pilotprojekter om specifikke anvendelsesmuligheder for informationsteknologi) er operationelt (45 mio. €).

Det sociale, kulturelle og menneskelige område

Kultur: Kulturministrene har afholdt to møder, hvor de har foretaget en prioritering af opgaverne. Euro-Med Heritage-programmet for samarbejde om kulturarven er operationelt (17 mio. €) og Euro-Med Heritage II skal iværksættes i 2000 (20 mio. €).

Den audiovisuelle sektor: Det audiovisuelle program under Euro-Med om samarbejde inden for film, radio og tv er operationelt (20 mio. €).

Ungdom: Euro-Med ungdomsprogrammet for ungdomsudvekslinger er operationelt (6 mio. €).

FREMSKRIDT MED FORHANDLINGERNE OM EURO-MIDDELHAVSASSOCIERINGSAFTALERNE

PARTNER	FORHANDLINGERNE AFSLUTTET	AFTALEN UNDERTEGNET	IKRAFT- TRÆDEN
Tunesien	Juni 1995	Juli 1995	Marts 1998
Israel	September 1995	November 1995	Juni 2000
Marokko	November 1995	Februar 1996	Marts 2000
PLO for Den Palæstinensiske Myndighed	December 1996	Februar 1997	Juli 1997
Jordan	April 1997	November 1997	-
Egypten	Forhandlinger afsluttet i juni 1999	-	-
Libanon	Forhandlinger i gang	-	-
Algeriet	Forhandlinger i gang	-	-
Syrien	Forhandlinger i gang	-	-